

neutralita prohlášena, nedovolí Anglicko aby lodě tyto vypluly z přístavů jejich, jelikož jest proti uznáním pravidlům neutralitním, aby která neutralní moc dovolila výpravu některé lodě nepřátelské. V době občanské války vypravena byla jižními státy z Anglieloupežná loď Alabama, kteráž našemu obchodu velkých škod způsobila a škody tyto musela pak Anglie nahraditi. Jest sice pravda, že obě výše zmíněné lodě byly již lodmi americkými a měly vztýčený praporek Spojených Států nežli válka vypukla, však tvrdí se, že ani to nepomůže a že lodě budou zadrženy, tak že koupě jejich byla marnou.

Hamburská americká společnost, kteráž dva ze svých rychlých parníků prodala vládě španělské, nyní prodala druhé dva, Fuerst Bismarck a Columbia vládě naší. Oba tyto parníky nalezájí se nyní v New Yorku.

Válečná hotovost.

Na jiném místě uveřejňujeme zákon minulý týden přijatý, kterýmž upraven jest poměr hotovosti válečné pro případ války. Jak čtenáři z téhož seznají, dělí se válečná hotovost naše v armádu pravidelnou a v armádu dobrovolníku. Tento týden přijat byl zákon vztahující se na armádu pravidelnou a povolující rozmnožení téže na 61,000 mužů, tedy na počet dvojnásobný, než jaký obnášel až posud. Potřebné množství nových vojnů bude bezodkladně k doplnění plného počtu přijato a kadeti z vojenské školy ve West Point, kteří by příštím měsícem onen ústav vojenský absolvovali, povolání jsou vesměs již ke službě a budou přiděleni k armádě.

Armáda dobrovolnická, svolaná prezidentem v počtu 125,000 mužů, nalezá se po většině již v táborech. Povolánať totiž nejdříve do pole milice, kteráž byla již částečně ku kroku takovémuto připravena a vypravena. Výlohu za dopravu a vydržování milice do té doby, nežli pod přísahou co armáda dobrovolnická vzata bude, ponosou Spojené Státy. Ve státu Kansas způsobilo velký rozruch mezi milicí jednání gubernera, kterýž nařídil setníkům všech setnin kansaské milice, aby ihned uniformy a výpravu náležející státu, aneb vládě, odeslali adjutantovi do Topeka. Krok tento považuje se za rozpouštění státní milice a to z té příčiny, že guvernér nechce, aby milici velil dosavadní důstojník, kteří byli jednotlivými setníky, nýbrž chce použití svého práva a ustanoviti za důstojníky, koho jemu samému bude mílo a líbo. Že ani v hodině nebezpečí a v hodině vlasteneckého nadšení nemůže se populistický guvernér sprostiti prospěchářství a úfadoloveckých snah, působí velké rozhorčení ve státě.

Hlas italského politika.

Z Říma sděluje se, že bývalý předseda ministerstva Crispi, tážán jsa co soudí o španělsko-americké válce a jejím výsledku, vyjádřil se, že to bude koncem španělska. Právil prý: "Lituju, tak jako všichni Italové, že naše latinská sestra dala se vtáhnouti do tohoto sporu, z něhož, ujišťuji Vás, nemůže vyjít bez velkého poškození." — Když mu bylo nahozeno, že snad soudí příliš beznadějně vůči udatnému Španělsku, pravil prý: "Udatné, kavalírské, — ano, však to jsou cnosti středověku, jak vyrozumívají jím grandové španělské. V našem devatenáctém století jest zapotřebí popudu, ducha praktického, který Španělům úplně chybí. Oni dopustili se hrozných hříchů, za kteréž nyní trpí. Nepravím, že by Američané měli jaké právo zasahati do záležitostí kubánských, avšak Španělové dojísta osvědčili se ukrutnými, barbarskými a ne-

schopnými ku správě perly Antil. Tuto krásnou osadu ztratí jedním způsobem, nebo druhým. Příčinou trudného stavu Španělska jest všeobecná nevědomost, jak ve vyšších tak i v nižších vrstvách lidu. Kněžstvo, úplně svrchované všude, přivedlo tuto krásnou zem do záhuby. Katolické náboženství jest dojísta krásné náboženství. Křesťanství vykonalo velmi mnoho. Však následkem zpátečnického ducha kněžstva, způsobilo neopravitelné škody latinskému lidu."

Dne 3. května.

U ostrovů Filipínských.

Srážka kteráž očekávána byla u ostrovů Filipínských, před přístavem manillským, koncem minulého týdne, udála se v neděli. Ač dřívější zprávy sdělovaly, že lodě španělské vyjely loďstvem americkému vstříc na širé moře, zdá se že byla to pouze španělská kachna a že klidně ve stínu pevností manillských očekávaly přjezd a útoku lodí amerických. Tyto objevily se později nežli se očekávalo a sice teprve v sobotu u večer rána z děla přístavního hlásala, že lodě americké se blíží. S útokem nebylo dlouho odkládáno a již v neděli ráno o páté hodině porušen byl klid nedělní, zahájením střelby z amerických lodí na pevnost Cavite a zbrojnic v Manille. Na střelbu tuto počaly odpovídati nejen děla pevnostní, nýbrž též z lodí španělských a po dvě plné hodiny ozývalo se hřmění děl a praskot ocele v kterýž se mísil skřek raněných. Husté mraky kouře chvílemi zahalovaly celé přístaviště, tak že nepřátelé na sebe neviděli. Během této střelby zasáhla dobře mířená rána železný křížák Don Juan de Austria a způsobila na němž výbuch, kterýmž loď mžikem potopena byla.

Kol deváté hodiny stáhlo se loďstvo americké k západní straně zálivu, aby prý, podle zpráv španělských, poněkud opravilo škody jež na něm byly způsobeny. Podle všeho musely to býti škody jen nepatrné, zdali vůbec nějaké, neboť za nedlouho vrátily se znovu do boje, v kterémž velice prudkou palbou účely děla pevnostní na loďstvo americké. Když se kouř poněkud pozvedl, viděti bylo, že velitelská loď španělská Reina Christina, nalezá se v plamenech. Tuto loď opustil byl mezi tím velitel Montejo, nepochybně proto, že již při první srážce vzal se oheň na ni a nebyla k žádnému uhasení, i přeložil velitelsví na menší křížák Isla de Cuba. Též druhý největší křížák, Castila, zasažen byl plameny a zničen ohněm úplně. Zbývající dva křížáky Don Antonia de Ula a Mindano, byly valně poškozeny a k boji neschopnými učiněny a několik lodí španělské sami potopili, aby nebyly zajaty.

Zprávy tyto došly ze zdrojů španělských, z Manilly, kamž vede lano španělské, k němuž ovšem velitel lodí amerických přístupu neměl a byly ovšem co možno nejpřiznivější straně španělské. Nejbližší místo odkud zpráva od velitele loďstva našeho dojíti mohla jest Hong Kong, vzdálený od Manilly 625 mil. Španělové sami doznávali, že ztratili 200 mrtvých a 400 raněných. Doznávali též, že loďstvo naše sevřelo Manillu, což bylo důkazem, že neutrpělo žádných větších škod, ačkoli španělské se těšili, že prý muselo naše škod značných, což ovšem byla patrně jen domněnka, kteráž nebyla potvrzena skutečností, neboť kdyby tomu bylo tak, nesvřelo by loďstvo naše město Manillu.

Bitva námořní ustála o 11.50, kdy lodě americké nazpět se stáhly, aby ošetření mohlo se poskytnouti raněným. Odpoledne vyzval velitel lodí amerických guvernér Filipin, aby město Manillu vzdal, což tento

učiniti odepřel. V pondělí ráno započaly lodě americké střelbu proti ostrovu Corregier, který leží v zálivu manillském a na němž nalezájí se opevnění a obyvatelstvo manillské prchalo z města, v očekávání, že jícny děl na město obráceny budou. Telegrafické spojení mezi Manillou a Hong Kongem bylo v pondělí přerušeno a má se za to, že buď španělské přelízli podmořské lano, aneb telegrafní úředníci porouchali stroje a přehli, v očekávání, že Američané mohou každým okamžikem zmocniti se města.

Jisto jest, že adm. Dewey usiluje o zmocnění se Manilly a z té příčiny nejdříve zahájil palbu na pevnosti. Na lodích amerických je ovšem jen malý hlouček námořnictva a kdyby se Manilla vzdala, tedy by nebylo mužstva, jež by mohlo ostrov udržeti. Však doufá se a očekává, že Dewey jedná v dorozumění a spojení s povstalcí a že těmto světeno bude držení města, jestli se vzdá.

Když zprávy o strašné porážce počaly docházet do Madridu, ministerstvo dávalo je u veřejnost v tom smyslu, že americké lodě utrpěly ztrátu větší než španělské.

ru a za druhé, jedná se o zachování mnoha tisíců soustředěných od smrti hladem. Jsouť v okolí onom soustředění mnozí tisícové "reconcentrados", kteří arci trpí bídu nejhroznější.

Z některých stran ujišťuje se, že až president McKinley pošle vojsko na Kubu, bude to za tím účelem, aby prozatím aspoň vztýčena tam byla americká vlajka. Toto prý děje se s dorozuměním velitele kubánského Gomezě, kterýž odporučil povstalcům, aby dali se pod ochranu vlajky americké a ujišťuje je, aby úplně důvěřovali ve šlechtetné úmysly presidenta McKinleyho a americké vlády. Krokem tímto vyhne se veškerým zápletkám, kteréž by povstali mohli následkem toho, že Spojené Státy posud neuznaly revoluční vládu kubánskou.

Ostatní naše loďstvo.

Válečná naše loď Oregon, kteráž byla na cestě z Pacifického oceánu od pobřeží washingtonského a o kteréž se tvrdilo, že číhá na ní španělský křížák torpédový Temerario v okolí Buenos Ayers, aby jí přepadnul a zničil, přistála v sobotu šťastně v Rio de

KUBÁNSKÁ VLAJKA.

pod kterouž přítomně povstalec kubánský bojuje a kteráž vlajkou republiky kubánské se stane, podalí li se neodvislosti téže docíliti, sestává z pěti pruhů, tří modrých a dvou bílých a trojhraného pole červeného s bílou hvězdou uprostřed.

Však konečně nedala se pravda zatajiti a musila přijiti na jevo. To ovšem způsobilo velké rozčilení a nevoli a vláda španělská, v obavě před možným vypuknutím revoluce, prohlásila v pondělí stav obležení. Ve sněmu měl pozoruhodnou řeč vůbec strany konservativní Silvela. Právil, že španělsko musí najíti vládu, která bude dosti smělou, aby rozpustila sněm, zrušila ústavu a použila práv diktátorských k docílení míru. Musí prý, buď po porážce, aneb po vítězství, naléhati na velmoci, aby v zájmu zahraničné politiky zakročily a donutily Spojené Státy, aby šetřily práv španělska v západní Indii, aneb aspoň aby Kubě dána byla svoboda za podmínek finančních a politických, jež by španělsko mohlo přijmouti.

U ostrova Kuby.

U ostrova Kuby vyměněno opět několik výstřelů a sice u pevnosti Cabanas, asi 45 mil západně od Havany. Z pevnosti této střílelo bylo na torpédovou naši loď Ericson, kteréž přispěl na pomoc válečný křížák New York, jenž dal asi sedm výstřelů proti pevnosti, z nichž jeden padnul do houfu jízdy španělské, ovšem ji úplně rozpráší.

Má se za to, že v nejbližší dny podnikne loďstvo americké útok na Matanzas a soudobně že povstalec kubánský obojí se na ně souší. Účel útoku tohoto jest dvojnásobný. Jednak podniknut bude proto, aby se loďstvo naše přistavu zmocnilo a mělo tu opo-

Janeiro. Ačkoliv není znám její cíl, může se s bezpečností míti za to, že spěje ke Kubě, aby tu poslala a rozmnožila loďstvo ostatní.

Naše letací škadrona nalezá se posud u pevnosti Monroe, připravena sice jsouc na vyplutí, ale očekávajíc teprve rozkazu k tomu cíli. V přístavišti tomto, tak jako i ve všech přístavech atlantických, položeny byly torpéda a podmořské podkopy, tak aby chráněny byly proti útokům loďstva nepřátelského.

Křížák Topeka (dříve Diogenes) koupený v Anglii, o kterémž před desíti dny panovala zpráva, že po vyjetí svém na širé moře na pobřeží anglickém utonul, přijel šťastně do přístavu new-yorského. Parník tento byl původně stavěn pro vládu peruánskou v Kielu, v Německu, avšak nebyl tehdy dohotoven a prodán byl pak loděnici na Temži, kteráž jej Spojeným Státům prodala.

Také budoucí křížák Yale, totiž americký rychlý parník Paris, vládnou k účelům válečným koupený, o němž před týdnem kolovala pověst, že zajat byl válečnou lodí španělskou, přijel šťastně do přístavu new-yorského v sobotu, maje cestu velice bouřlivou. Od loďstva v zálivu dostalo se mu veselého přivítání.

Loďstvo španělské.

Španělské loďstvo kotví u ostrovů Kapverdských, vyplulo minulý čtvrtek na širé moře a sice: Čtyři křížáky, Infanta Maria Te-

resa, Oquendo, Vizcaya a Christobal Colon, se třemi ničiteli torpéd, totiž Pluton, Terror a Furor, vypluly směrem jižním, torpédové lodice pak a transportní lodě jely směrem opačným. Jaký jest cíl loďstva tohoto, není ovšem známo, zvíme však již nepochybně v dnech nejbližších. Jest velice pravdě podobno, že cílem loďstva toho jest Porto Rico aneb Kuba, však může také býti, že stočí se ku ostrovům kanárským, jež patří Španělsku a kdež by mohly zůstat, pokud by některá cizí loď o nich zprávu nepodal. Jestli snad loďstvo toto vyplulo skutečně na západ, aby utkalo se v boji loďstvem našim, vysvětluje se to, že lodice torpédové je neprovází, pčuzé tím, že prý nejsou v stavu, aby na tak dalekou mořskou plavbu odvážiti se mohly a proto že nejspíše vrací se ku břehům španělským. Dvě z těchto torpédových lodic Ariete a Rays, se po vyjetí z přístavu srazilily, musely se vrátiti, aby opraveny byly a opuštěly pak přístav na dobro druhý den.

Situace v Evropě.

Z Londýna sděluje se, že tam neapanují příliš silné sympathy pro Sp. Státy, vyjma jistých kruhů. Ač se uznává, že výsledek nemůže býti jiným nežli konečné vítězství Sp. Států, přece u většiny obyvatelstva jeví se přání, aby Amerika seznama, že podrobení Kuby jest větší úlohou, nežli jak očekávala a s potěšením bylo by tam uvítáno, kdyby dostalo se americkému loďstvu notné porážky. Většina Angličanů nemůže zapomenouti že Amerika zakročila v zájmu Venezuely.

V časopisectvu německém za vládnul poněkud jiný ton, ač zápas španělsko-americký zajímá mysle všech a jednání v říšské radě zůstává skoro nepovšimnuté. Časopisy otiskují celé strany zpráv válečných a ač tyto jsou skoro vesměs nespolehlivé, čerpané úplně z pramenů španělských a léčící bitvy, ztráty a porážky Američanů jakéž vůbec nebyly, přece přestalo štvání proti Americe. Tato změna stala prý se na pokyn vlády a všem časopisům, kteréž dostávají informace z kanceláře zahraniční a v čemž zahrnuty jsou skoro všechny časopisy důležitější v celé zemi, bylo dáno na srozuměnou, aby přestaly útočiti na Sp. Státy, jelikož to jest v přímém odporu s politikou, kterouž sleduje vláda.

Z Rakouska se sděluje, že není pochybnosti o tom, že zachována bude neutralita. Rakousko prý nikdy mimo r. 1887 nevydalo prohlášení neutrality, jelikož prý jest to zbytečným. Zpráva, že císař rakouský upsal značnou částku k podpoře španělského loďstva, se úplně popírá a vyvrací. Největší rakouská torpédová loď 'Maria Theresa', obdržela nařazení odebrati se ku břehům kubánským, aby tu hájila zájmy občanů rakouských.

Francouzský diplomat M. Lemayre de Vilers byl zpravodajem jednoho amerického časopisu interviewován o tom, jaký účinek by mělo vítězství amerického loďstva u Filipínských ostrovů na udalosti v Číně a na východě a pravil prý:

"Ani nejmenší. Po mém náhledu, kdyby bývalo nějakého evropského zakročení, bylo by se to stalo nežli byla válka formálně prohlášena. Já nemyslím, že má Evropa v úmyslu nyní zakročiti. Jakýkoliv boj neb zápas se sběhne na Filipínech, aneb kdyby byly dobyty, nepovede to k zápletkám mezi velmocemi evropskými. Pohledněte na mapu Číny a dalekého východu. Filipíny jsou příliš daleko vzdálené od pobřeží čínského a pevniny asiatské, než aby změnily co na běhu udalostí mezi evropskými velmocemi. Já neočekávám, že Evropa zakročí v té